

Sygn. akt I C 594/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 grudnia 2020 r.

Sąd Rejonowy w Brodnicy- I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	Asesor sądowy Dawid Sztuwe
Protokolant:	st. sekr. sąd. Kamila Kosiorek

po rozpoznaniu w dniu 22 grudnia 2020 r. w Brodnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w B.

przeciwko R. D.

o zapłatę

1. umarza postępowanie w zakresie cofniętego powództwa, tj. o kwotę 500 zł (pięćset złotych),
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie,
3. obciąża powoda kosztami procesu.

/Asesor sądowy/

D. S.

Sygn. akt. I C 594/20

UZASADNIENIE

Pozwem z 22 lipca 2020 r. (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B. wystąpiła na podstawie weksla przeciwko R. D.

o zapłatę kwoty 5.380,18 zł z umownymi odsetkami liczonymi od dnia 29 marca 2020 r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu swojego żądania powodowa spółka wskazała, że pozwany wystawił weksel, na podstawie którego miał zapłacić bez protestu kwotę 14.964,18 zł w dniu 28 marca 2020 r. Weksel został przedstawiony do wykupu listem poleconym (**k. 3-3v**).

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości, ale nie zakwestionował zawarcia umowy. Wskazał jednak, że dotychczasowe wpłaty w pełni zaspokoily wierzyciela a stosowane klauzule umowne miały charakter niedozwolony

(k. 13-40).

Pismem z 5 grudnia 2020 r. powód cofnął pozew co do kwoty 500 zł z zrzeczeniem się roszczenia **(k. 61v)**.

Postępowanie toczyło się według przepisów o postępowaniu uproszczonym.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 17 czerwca 2019 r. (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B. zawarła z R. D. umowę pożyczki na kwotę 7500,00 zł, którą pozwany zobowiązał się zwrócić w 36 miesięcznych ratach. W chwili zawierania umowy R. D. nie był informowany o usłudze (...), nie miał możliwości negocjowania wysokości prowizji.

Na całkowitą kwotę spłaty oprócz kwoty pożyczki składały się następujące kwoty: 1100 zł (wynagrodzenia za usługę (...) pakiet”), 129 zł (opłata przygotowawcza), 6271,00 zł (wynagrodzenie prowizyjne) i 2378,00 zł (odsetki umowne).

Do umowy pożyczki została załączona deklaracja wekslowa, w której pożyczkobiorca upoważnił pożyczkodawcę do wypełnienia weksla na sumę odpowiadającą wysokości aktualnego zadłużenia.

Na podstawie weksla z 18 czerwca 2019 r. R. D. zobowiązał się do zapłaty na rzecz pożyczkodawcy kwoty 14.964,18 zł w dniu 28 marca 2020 r.

W związku z brakiem terminowej spłaty pożyczki pismem z 27 lutego 2020 r. została wypowiedziana umowa pożyczki oraz wezwano pożyczkobiorcę do wykupu weksla.

Dowód:

- umowa pożyczki- k. 66-71
- weksel- k. 4
- wypowiedzenie umowy- k. 5
- przesłuchanie pozwanego- k. 84-85

Na poczet umowy pożyczki R. D. wpłacił łącznie kwotę 12.530,00 zł, w tym kwotę 500,00 zł w toku sprawy.

Dowód:

- karta klienta- k. 72,77

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o dokumenty załączone przez stronę powodową, których autentyczność nie budziła wątpliwości Sądu. Strona pozwana nie zakwestionowała, że zawierała umowę pożyczki. Potwierdziła również, że otrzymywała od pożyczkodawcy korespondencję.

W niniejszej sprawie powódka dochodziła roszczenia z weksla, aczkolwiek spór w wyniku podniesionych przez pozwanego zarzutów koncentrował się na tzw. stosunku podstawowym i prawidłowości zastrzeżenia przez pożyczkodawcę pozaodsetkowych kosztów udzielenia pożyczki. Niemniej i tak zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości UE sąd krajowy jest zobowiązany do zbadania z urzędu, czy dane warunki umowy wchodzące w zakres stosowania dyrektywy 93/13 mają nieuczciwy charakter, a także do tego, by dokonawszy takiego badania, zniwelować brak równowagi między konsumentem a przedsiębiorcą, o ile sąd ów posiada właśnie niezbędne ku temu informacje dotyczące stanu prawnego i faktycznego (wyrok z dnia 21 kwietnia 2016 r., R. i R., C#377/14, wyrok z dnia 21 grudnia 2016 r., G. N. i in., C#154/15, C#307/15 i C#308/15).

Zgodnie z art. 720 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy, albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

W związku z tym, że umowa pożyczki została zawarta między konsumentem a przedsiębiorcą pożyczkowym, w sprawie miały także zastosowanie przepisy ustawy z 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (t.j. Dz. U. 2018, poz. 933, zwana dalej „ustawą”), co wynika z art. 3 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 wyżej wskazanej ustawy.

Ustawa o kredycie konsumenckim w swoim pierwotnym brzmieniu nie chroniła dostatecznie konsumentów przed agresywną polityką pożyczkodawców w zakresie obciążania pożyczkobiorców prowizjami czy opłatami, które pożyczkobiorcy byli zobowiązani ponosić związku z przekazaniem im na własność środków pieniężnych. Często te prowizje i opłaty przewyższały znacznie wysokość kapitału przekazanego pożyczkobiorcy. Nowelizacje ustawy, który zaczęły obowiązywać odpowiednio 11 marca 2016 r. i 22 lipca 2017 r., w znaczny sposób uporządkowały problematykę kosztów udzielania pożyczek czy kredytów.

Zgodnie z art. 5 pkt 6a ustawy pozaodsetkowe koszty kredytu są to wszystkie koszty, które konsument ponosi w związku z umową o kredyt konsumencki, z wyłączeniem odsetek. Jednocześnie w myśl art. 36a ustawy ograniczono wysokość takich kosztów, które pożyczkodawca może zastrzec w umowie, tj. maksymalnie do wysokości całkowitej kwoty pożyczki (tzw. czysty kapitał). Ustawa zawiera także szczegółowy wzór obliczania maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów pożyczki. Analiza wzoru wskazuje, że ustawowe ograniczenie pozaodsetkowych kosztów zostało uzależnione od wysokości kwoty pożyczki i okresu spłaty pożyczki wyrażonego w dniach.

Przepisy art. 36a ustawy i art. 385¹ kc nie pozostają w wzajemnym stosunku wykluczenia, a mówiąc inaczej, art. 36a ustawy nie stanowi przeszkody, aby sąd stwierdził abuzywność klauzul umownych wyłącznie w oparciu o przesłanki wskazane w art. 385¹ kc.

Z wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 26 marca 2020 r. w sprawie C-779/18 należy wnioskować, że do art. 36a ustawy nie znajduje zastosowanie art. 1 ust. 2 dyrektywy wykluczający badanie abuzywności w przypadku, gdy warunek umowy odzwierciedla obowiązujący przepis ustawowy. Trybunał dostrzegł, iż art. 36a jest sformułowany zbyt ogólnie, nie określa praw i obowiązków stron i reguluje wprost jedynie maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów. W związku z tym art. 36a ustawy nie stoi na przeszkodzie temu, aby sąd zbadał, czy warunek umowny jest nieuczciwy, nawet jeśli przewidziane w umowie koszty nie przekraczają ustawowego limitu (Zob. motywy 53, 56-58). **Wniosek ten został potwierdzony w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 3 września 2020 r. w połączonych sprawach C-84/19, C-222/19 i C-252/19, które toczyły się m. in. z udziałem spółki (...)** (pkt 2 wyroku). **Trudno nie dostrzec zresztą praktyki pożyczkodawców, którzy niemal zawsze ustalają pozaodsetkowe koszty na maksymalnym poziomie, co wypacza ochroną funkcję art.36a ustawy, który mówi jedynie o maksymalnym poziomie takich kosztów.**

W wyroku z 3 września 2020 r. Trybunał w połączonych sprawach C-84/19, C-222/19 i C-252/19 orzekł jeszcze o innych istotnych kwestiach w sprawach tożsamyh z niniejszą sprawą. Trybunał nie zakwestionował możliwości pożyczkodawcy, aby obciążać konsumenta nie tylko kosztami obsługi umowy zawartej z tym konsumentem, ale także częścią ogólnych kosztów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Niemniej Trybunał podkreślił, iż warunek umowny dotyczący przenoszenia na konsumenta kosztów działalności gospodarczej kredytodawcy, może powodować znaczącą nierównowagę wynikających z umowy praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta, gdy obciąża konsumenta kosztami nieproporcjonalnymi w stosunku do świadczeń i do kwoty otrzymanego kredytu, co należy do ustaleń sądu krajowego (punkt 1 i 4 wyroku).

W omawianej sprawie Trybunał przeprowadzał także rozważania dotyczące art. 4 ust. 2 dyrektywy, który wyłącza badanie abuzywności tych warunków umowy, które odnoszą się do głównego przedmiotu umowy oraz relacji ceny i wynagrodzenia do dostarczonych w zamiar towarów i usług, o ile warunki te zostały wyrażone prostym i zrozumiałym

językiem. Trybunał orzekł, iż art. 4 ust. 2 dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że warunki umowy o kredyt konsumencki, które obciążają konsumenta kosztami innymi niż spłata kapitału podstawowego i zapłata odsetek, nie są objęte wyjątkiem przewidzianym w tym przepisie, jeżeli warunki te nie określają ani charakteru tych kosztów, ani usług, za które mają stanowić wynagrodzenie, i są sformułowane w sposób, który wprowadza konsumenta w błąd co do jego obowiązków i skutków gospodarczych tych warunków, co także należy do oceny sądu krajowe (pkt 3 wyroku).

Niezwykle cenne pozostają również uwagi Trybunału, które zostały zaprezentowane w uzasadnieniu wyroku z 3 września 2020 r.

Po pierwsze, istotą umowy kredytu jest udostępnienie kredytobiorcy określonej kwoty pieniężnej, którą kredytobiorca zobowiązuje się spłacić, z reguły z odsetkami. Pozostałe kwoty należne od kredytobiorcy dotyczą już wszelkiego rodzaju opłat, prowizji, które mimo ich wliczania do całkowitego kosztu kredytu, nie wchodzą w zakres podstawowych świadczeń wynikających z umowy kredytu (motyw 69-71).

Po drugie, ustanowiony przez tę dyrektywę system ochrony opiera się na założeniu, że konsument jest stroną słabszą niż przedsiębiorca, zwłaszcza jeśli chodzi o stopień poinformowania, ów wymóg przejrzystości należy rozumieć w sposób rozszerzający, to znaczy w ten sposób, że wymaga on nie tylko, aby dany warunek był zrozumiały dla konsumenta z gramatycznego punktu widzenia, lecz by konsument ten był również w stanie ocenić, na podstawie precyzyjnych i zrozumiałych kryteriów, konsekwencje ekonomiczne dla niego. Należy zatem zawsze sprawdzić, czy konsument mógł nie tylko z łatwością zapoznać się z kwotami należnymi np. tytułem opłaty przygotowawczej, prowizji, opłaty za Twój Pakiet, ale także oszacować potencjalnie dla niego istotne konsekwencje ekonomiczne (motyw 73-74).

Po trzecie, brak konieczności wyszczególnienia charakteru każdej usługi świadczonej w zamian za koszty nie zwalnia przedsiębiorcy pożyczkowego do zachowania należytej staranności, aby spełnić wymóg przejrzystości, a więc musi zaistnieć sytuacja, w której charakter faktycznie świadczonych usług da się w sposób racjonalny zrozumieć lub wywieść z całej umowy. Ponadto konsument musi być w stanie sprawdzić, czy te różne koszty lub usługi, za które stanowią one zapłatę, nie nakładają się na siebie (motyw 75).

Po czwarte, art. 385¹ § 1 kc zapewnia wyższy poziom ochrony niż art. 4 ust. 2 dyrektywy, albowiem dotyczy wyłączenia badania abuzywności jedynie w stosunku do głównego przedmiotu umowy. Badanie relacji ceny i wynagrodzenia może zatem dotyczyć klauzul dodatkowych, w tym określających wysokość prowizji czy innych opłaty, ponieważ nie dotyczą one głównego przedmiotu umowy kredytu. Oczywiście badanie takich warunków musi się odbywać w oparciu o całość okoliczności sprawy i należy dokonać sprawdzenia, czy obciążenie nimi konsumenta nie powoduje znaczącej nierównowagi. Taka nierównowaga może wchodzić w grę, gdy świadczone w zamian usługi nie wchodziły racjonalnie w zakres świadczeń wykonanych w ramach zawarcia lub zarządzania umową o kredyt, lub gdy kwoty obciążające konsumenta z tytułu kosztów udzielenia i zarządzania pożyczką wydają się oczywiście nieproporcjonalne do kwoty pożyczki (motyw 85, 92-93, 95).

W ocenie Sądu, uznanie abuzywności regulacji dotyczących pozaodsetkowych kosztów tylko z powodu, że ich wysokość jest ustalona na maksymalnym, ustawowym pułapie, jest niewystarczające. Sąd zobowiązany jest w takiej sytuacji dodatkowo rozważyć wszystkie okoliczności sprawy, w tym wysokość udzielonej pożyczki, ustalony okres spłaty, przyjęte formy zabezpieczenia, wysokość odsetek umownych, ale także przebieg dotychczasowej współpracy pożyczkobiorcy z pożyczkodawcą. Trzeba bowiem mieć na uwadze, że w świetle obowiązujących przepisów prawa nie ma obowiązku, aby pożyczkodawca przedstawiał szczegółowe wyliczenie sposobu ustalenia wysokości prowizji, w tym jakie czynności faktyczne i prawne miały być pokrywane z zastrzeżonej prowizji. Należy jednak zbadać, czy obciążenie konsumenta dodatkowymi opłatami nie prowadzi do znaczącej nierównowagi.

Mając na uwadze powyższe, w tym argumenty przedstawione przez Trybunał w wyroku z 3 września 2020 r., Sąd uznał, że w realiach niniejszej sprawy obciążenie pozwanego wynagrodzeniem prowizyjnym i opłatą za usługę (...) pakiet” było niedopuszczalne w świetle art.36a ustawy oraz art. 385¹ kc.

Prowizja czy tzw. wynagrodzenie prowizyjne może być rozumiane dwojako. Może chodzić o wynagrodzenie pośrednika kredytowego, ale także obejmować dodatkowe wynagrodzenie pożyczkodawcy, które jest związane z obsługą pożyczki. W tym drugim przypadku prowizja obejmuje przewidywane koszty związane z serwisem aktywnej pożyczki, ale także koszty ewentualnych czynności windykacyjnych oraz marżę. Prowizję i to niezależnie od jej charakteru, należy zakwalifikować to tzw. pozaodsetkowych kosztów pożyczki, których pobieranie jest przewidziane w przepisach prawa powszechnie obowiązującego (art. 5 pkt 6 i 6a ustawy).

Zgodnie z art. 385¹ § 1 kc postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

W wyniku zastosowania art. 385¹ § 1 kc następuje, pod warunkiem spełnienia określonych w tym przepisie przesłanek, pozbawienie mocy wiążącej postanowienia zamieszczonego w umowie zawartej z konsumentem. Uznanie konkretnego postanowienia za „niedozwolone postanowienie umowne” wymaga zatem spełnienia w myśl art. 385¹ kc następujących przesłanek: ustalenie, że umowa została zawarta z konsumentem i postanowienia takiej umowy nie zostały uzgodnione indywidualnie oraz uznanie, że sporne postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco narusza jego interesy.

Bezspornie, pożyczkodawca był przedsiębiorcą zajmującym się prowadzeniem działalności gospodarczej, między innymi w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych, a strona pozwana jako osoba fizyczna była konsumentem. Postanowienia umowy łączącej strony nie zostały też uzgodnione indywidualnie, albowiem strona pozwana nie miała na treść umowy jakiegokolwiek wpływu.

Załączona do pozwu umowa stanowiła typowy wzorzec umowny, w którym wszelkie elementy są ustalane przez przedsiębiorcę pożyczkowego a jedynym składnikiem umowy, na który pożyczkobiorca ma realny wpływ to wysokość udzielonej pożyczki, tj. czysty kapitał. Jednocześnie w myśl art. 385¹ § 4 kc ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. Powód nie wykazał, że postanowienia umowne dotyczące wysokości pozaodsetkowych kosztów zostały uzgodnione indywidualnie z pozwanym.

W dalszej kolejności należy wskazać, że regulacje dotyczące wysokości prowizji były sprzeczne z dobrymi obyczajami i naruszały rażąco interes pozwanego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazywano, że przez działanie wbrew dobrym obyczajom - przy kształtowaniu treści stosunku zobowiązaniowego - należy rozumieć wprowadzanie do wzorca klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową stron tego stosunku a rażące naruszenie interesów konsumenta oznacza zaś nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków stron, wynikających z umowy, na niekorzyść konsumenta. Ocena rzetelności określonego postanowienia wzorca umownego może być dokonana za pomocą tzw. testu przyzwoitości, polegającego na zbadaniu, czy postanowienie wzorca jest sprzeczne z ogólnym wzorcem zachowań przedsiębiorców wobec konsumentów oraz jak wyglądałyby prawa lub obowiązki konsumenta w sytuacji, w której postanowienie to nie zostałoby zastrzeżone; jeżeli bez tego postanowienia znalazłby się on - na podstawie ogólnych przepisów - w lepszej sytuacji, należy uznać je za nieuczciwe (Zob. wyrok Sądu Najwyższego z 27 listopada 2015 r. w sprawie I CSK 945/14, Lex nr 1927753). **Jest oczywiste, że pożyczkodawca, traktując konsumenta w sposób sprawiedliwy i słuszny, nie mógłby się spodziewać się, iż konsument przyjąłby taki warunek w drodze indywidualnych negocjacji, tzw. konsument świadomie zgodziłby się na wysokość prowizji, która nie stanowi odzwierciedlenia kosztów poniesionych przez pożyczkodawcę (Por. motyw 55 wyroku (...) z 7 listopada 2019 r. w połączonych sprawach C-419/18 i C-483/18).**

Zastrzeżona prowizja (6271 zł) stanowiła kwotę niemal 84% wysokości udzielonej pożyczki (7500 zł), a umowa nie przewidywała żadnego świadczenia wzajemnego pożyczkodawcy odpowiadającego obowiązкови zapłaty tej kwoty. Umowa nie przewidywała również mechanizmu redukcji wysokości prowizji w przypadku rozwiązania umowy przed upływem okresu, na który została zawarta.

W treści umowy pożyczkodawca podał jedynie wysokość prowizji. Wysokość takiej opłaty w żaden sposób nie obrazuje rzeczywistych kosztów pożyczkodawcy, które mogły powstać w związku z obsługą pożyczki, tj. obsługa biurowa i lokalowa, wynagrodzenie pracowników, wynagrodzenie dla pośredników, bieżąca obsługa pożyczki, działalność windykacyjna, archiwizacja dokumentów. Nawet przy przyjęciu założenia, że koszty obsługi pożyczki udzielanej przez instytucje parbankowe są wyższe to jednak kwota przyjęta przez powoda była znacznie zawyżona. Zresztą pozwany konsument na podstawie umowy nie był w stanie ocenić, czy płacąc prowizję płaci wynagrodzenie za usługi świadczone przez pożyczkodawcę, z którym zawierał umowę, czy też pokrywa koszty wynagrodzenia pośrednika. Jak powód przyznał w piśmie z 5 grudnia 2020 r. koszt wynagrodzenia pośrednika wynosił jedynie 375 zł.

Kwota 6271 zł nie pozostawała w rozsądnej proporcji w stosunku do wysokości pożyczki i czasu trwania umowy. W ocenie Sądu przewyższała ona prima facie koszty uruchomienia i obsługi pożyczki, a jej wysokość nie odzwierciedla ryzyka gospodarczego udzielania tego rodzaju pożyczek. Nie bez znaczenia jest, że pożyczkodawca zastrzegł wyższe niż ustawowe odsetki umowne, a nadto uzyskał dodatkowe zabezpieczenie w postaci weksła in blanco.

Dla uzupełnienia powyższych rozważań należy wskazać dodatkowo, że klauzula umowna dotycząca wysokości prowizji nie może być traktowana jako główne świadczenie strony.

Pojęcie „główne świadczenie strony” z uwagi na ochronny charakter normy wyrażonej w art. 385¹ § 1 kc, należy interpretować wąsko, w nawiązaniu do elementów przedmiotowo istotnych umowy, biorąc pod uwagę fakt, że zakwalifikowanie danego postanowienia do tej kategorii może skutkować wyłączeniem możliwości jego kontroli, a tym samym prowadzić do ograniczenia ochrony przyznawanej konsumentowi.

W przypadku umów nazwanych za główne świadczenia stron uznaje się te świadczenia, które wyznaczone są przez essentialia negotii danej umowy nazwanej, stąd w świetle art. 720 kc za przedmiot pożyczki i główne świadczenie pozwanej można przyjąć jedynie kwotę 7750 zł. Pozostałe postanowienia, w tym to dotyczące prowizji, nie dotyczą głównego świadczenia w rozumieniu powołanego powyżej przepisu i dlatego mogą być przedmiotem badania w świetle w art. 385¹ kc.

Powyższe argumenty przekładają się automatycznie na kwestię zasadności zastrzeżenia opłaty za usługę (...) pakiet” i to nawet jeżeli ta opłata łącznie z prowizją nie przekracza wysokości udzielonej pożyczki.

Usługa (...) uprawniała pozwanego w okresie kredytowania do jednokrotnego odroczenia maksymalnie dwóch kolejnych terminów płatności rat albo obniżenia o 50% maksymalnie czterech kolejnych rat- z obowiązkiem spłacenia w dodatkowym okresie.

Analiza tego postanowienia pozwala jednak na stwierdzenie, że wynagrodzenie za powyższą możliwość było niewspółmiernie wysokie do korzyści płynącej z uprawnienia pożyczkobiorcy. Poza tym, że opłata była naliczana niezależnie od tego czy pożyczkobiorca skorzystał z tej usługi.

Wskazać wreszcie należy, że nie sposób uznać, aby cena za Twój Pakiet, stanowiąca 14% kapitału udzielanej pożyczki, była adekwatna do proponowanych pożyczkobiorcy usług.

W ocenie Sądu nie sposób uznać, aby ekwiwalentem usług w ramach Twojego Pakietu mogła być kwota 1100 zł. W ocenie Sądu klauzula dotycząca usługi (...) jest narzucana konsumentom z góry i stanowi warunek zawarcia umowy. Dzięki niej powód jedynie zaniża wysokości prowizji, aby nie była ona zastrzegana w identycznej kwocie jak wysokość pożyczki. Potwierdził to zresztą sam pozwany, który wskazał, że nie wiedział i nie był informowany o takiej usłudze.

Na marginesie głównych rozważań można jeszcze zwrócić uwagę, że ustawodawca w art. 8d ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. 2020, poz. 1842, t.j. z 20.10.2020) znacznie ograniczył maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu. Ta regulacja mimo, że nie ma zastosowania do spornej umowy, jest wskazówką, iż dotychczasowy pułap tych kosztów był znacznie zawyżony. Gdyby sporna umowa była zawiera obecnie to koszty te mogłyby wynosić maksymalnie 2475 zł, a więc byłyby znacznie niższe niż w niniejszej sprawie.

W ocenie Sądu nie ulega żadnej wątpliwości, iż sporne postanowienia nie podlegały indywidualnym uzgodnieniom z pozwany, który nie miał żadnego wpływu na ich treść, zostały one bowiem narzucone w ramach stosowanego przez powódkę wzorca umowy.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika bowiem, aby pozwany zawierając z powódką umowę w oparciu o przedmiotowy wzorzec umowy miał rzeczywisty wpływ na kształtowanie treści tej umowy i aby treść ta w zakresie wysokości i sposobu ustalania powyższych kwot podlegała indywidualnym negocjacom między stronami. Przedłożona do akt umowa zawarta z wierzycielem została wprawdzie przez pozwanego podpisana, jednakże koszty te, których poniesienie przez pozwanego stanowiło warunek niezbędny do zawarcia umowy pożyczki, doprowadziło do obciążenia jego, jako konsumenta, dodatkowymi sankcjami, które, chcąc otrzymać pożyczkę, musiał zaakceptować. Z tego względu brak jest podstaw do przyjęcia, że pozwany godził się z takimi, niekorzystnymi dla niego, warunkami umowy.

Stwierdzenie abuzywności klauzuli oznacza, że nie wiąże ona konsumenta. Jednocześnie Sąd nie jest uprawniony do zmiany treści niedozwolonych postanowień umownych, np. poprzez zmniejszenie wysokości prowizji. Taka konstrukcja skutków stwierdzenia abuzywności nosi oczywiście za sobą dotkliwe skutki ekonomiczne dla przedsiębiorców, ale tylko w ten sposób można skutecznie odstraszać przedsiębiorców przed wprowadzaniem niedozwolonych klauzul umownych. W konsekwencji powód nie mógł żądać od pozwanego jakichkolwiek kwot wynikających z niedozwolonych klauzul, tj. w zakresie obciążenia prowizją i opłatę za usługę (...) pakiet”.

Na całościowe uwzględnienie nie zasługiwało również żądanie powódki w zakresie odsetek umownych (kapitałowych), albowiem powódka żądała ich również za okres po wypowiedzeniu umowy, co nie znajdowało podstawy w umowie. Z chwilą postawienia całej pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności po wypowiedzeniu umowy, pożyczkobiorcy należały się wyłącznie odsetki umowne naliczone do czasu upływu okresu wypowiedzenia, a po wypowiedzenia odsetki za opóźnienie. Wypowiedzenie umowy pożyczki ma bowiem skutek *ex nunc* i oznacza, że stosunek zobowiązaniowy łączący strony przestał istnieć. Odpadła więc podstawa prawna pobierania dalszego wynagrodzenia ponad okres związania umową, a naliczonego za korzystanie z kapitału, które już nie ma miejsca, gdy stał się natychmiast wymagalny obowiązek zwrotu całej kwoty pożyczki (zob. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 9 lipca 2015 r. w sprawie V ACa 8/15, Lex 1994866). Pozwany była zatem zobowiązany do zapłaty kwoty 889,66 zł, tj. suma odsetek naliczanych zgodnie z harmonogramem do dnia 27 lutego 2020 r. (k. 71).

Mając na uwadze powyższe, Sąd przyjął, że z umowy pożyczki pozwany był zobowiązany do zapłaty kwoty 8540,84 zł, na którą to kwotę składały się następujące składniki: 7500 zł (kapitał pożyczki), 129 zł (opłata przygotowawcza), 889,66 zł (należne odsetki umowne), 22,18 zł (odsetki za opóźnienie).

Zgodnie z art. 203 § 1 kpc pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia- aż do wydania wyroku. W przypadku cofnięcia pozwu sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania (art. 355 kpc).

Cofnięcie pozwu, a w konsekwencji umorzenie postępowania, nie będzie dopuszczalne tylko wtedy, gdy sąd uzna, iż okoliczności sprawy wskazują, że cofnięcie pozwu jest sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa (art. 203 § 4 kpc).

Cofnięcie pozwu co do kwoty 500 zł było połączone z zrzeczeniem się roszczenia, stąd nie było konieczne, aby pozwany wyraził zgodę. Jednocześnie Sąd uznał, że takie cofnięcie nie naruszało normy wyrażonej w art. 203 § 1 kpc, stąd umorzył postępowanie w tej części w punkcie pierwszym wyroku.

Uwzględniając wpłaty pozwanego na poczet spłaty (12530 zł) na dzień zamknięcia rozprawy pozwany nie był już zobowiązany do regulowania jakichkolwiek kwot wynikających z umowy pożyczki. Spłaty przewyższały jego właściwe zobowiązanie, stąd powództwo podlegało oddaleniu w całości na podstawie art. 720 kc a contrario.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 kpc.

/Asesor sądowy/

D. S.

ZARZĄDZENIE

1. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda,
2. akta z apelacją lub za 21 dni

B., 12 lutego 2021 r.

Asesor sądowy

D. S.